

Pojištění odpovědnosti za škodu

I u odpovědnosti za škodu způsobenou provozem dopravních prostředků se uplatní ustanovení § 441 obč. zák., podle něhož byla-li škoda způsobena také zaviněním poškozeného, nese škodu poměrně, a byla-li škoda způsobena výlučně jeho zaviněním, nese ji sám. Vyjde-li ve sporu o uspokojení postižního nároku České kanceláře pojistitelů (dále jen Kancelář) najevo pochybnost, zda škoda, na jejíž náhradu Kancelář poškozenému poskytla plnění, nebyla způsobena také zaviněním poškozeného, soud si tuto otázku, jež je pro jeho rozhodnutí otázkou předběžnou, nejenže může, nýbrž musí vyřešit, má-li rozhodnout ve věci, ledaže by o takové otázce bylo již vydáno příslušným orgánem rozhodnutí.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Cdo 331/2011, ze dne 30.1.2013)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně České kanceláře pojistitelů, se sídlem v P., zastoupené Mgr. R.T., advokátem, se sídlem v B., proti žalovaným 1) Š.SPEDITION s. r. o., se sídlem v S., a 2) V. Š., oběma zastoupeným Mgr. J.Ú., advokátem, se sídlem v Č.B., o zaplacení částky 2.569.911,20 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 25 C 218/2009, o dovolání žalovaných proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 5. října 2010, č. j. 19 Co 1886/2010-203, tak, že dovolání druhého žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 5. října 2010, č. j. 19 Co 1886/2010-203, v odstavcích 2 a 3 výroku, ukládajících první žalované povinnost zaplatit tam uvedené úroky z prodlení, se odmítá. Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 5. října 2010, č. j. 19 Co 1886/2010-203, a) v odstavci 1, jímž byl potvrzen rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 27. dubna 2010, č. j. 25 C 218/2009-169, ve výroku o věci samé co do částky 2.569.911,20 Kč se zákonnými úroky z prodlení z částky 2.394.870,20 Kč od 10. března 2010 do zaplacení, z částky 121.678,- Kč od 10. března 2010 do zaplacení a z částky 53.363,- Kč od 10. března 2010 do zaplacení, b) v odstavcích 2 a 3, v nichž byl rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o věci samé co do zákonných úroků z prodlení z částky 2.394.870,20 Kč od 1. listopadu 2008 do 9. března 2010, z částky 121.678,- Kč od 9. června 2009 do 9. března 2010 a z částky 53.363,- Kč od 16. července 2009 do 9. března 2010 změněn tak, že povinnost k jejich zaplacení byla uložena pouze první žalované, a c) v odstavci 5 o nákladech řízení před soudy obou stupňů, jakož i rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 27. dubna 2010, č. j. 25 C 218/2009-169, a) v části výroku o věci samé pod bodem I ukládající žalovaným zaplatit žalobkyni společně a nerozdílně částku 2.569.911,20 Kč se zákonnými úroky z prodlení z částky 2.394.870,20 Kč od 10. března 2010 do zaplacení, z částky 121.678,- Kč od 10. března 2010 do zaplacení a z částky 53.363,- Kč od 10. března 2010 do zaplacení, a ukládající první žalované zaplatit žalobkyni zákonné úroky z prodlení z částky 2.394.870,20 Kč od 1. listopadu 2008 do 9. března 2010, z částky 121.678,- Kč od 9. června 2009 do 9. března 2010 a z částky 53.363,- Kč od 16. července 2009 do 9. března 2010, a b) ve výroku o nákladech řízení pod bodem II, se zrušují a věc se v tomto rozsahu vrací Okresnímu soudu v Českých Budějovicích k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Žalobce se po žalovaných domáhal zaplacení částky 2.569.911,20 Kč s úrokem z prodlení jako náhrady toho, co za žalované na základě ustanovení § 24 odst. 2 písm. b) zákona č. [168/1999](#) Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, plnil z garančního fondu.

Okresní soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 27. dubna 2010, č. j. 25 C 218/2009-169, uložil žalovaným zaplatit žalobkyni společně a nerozdílně částku 2.569.911,20 Kč s úrokem z prodlení z částky 2.394.870,20 Kč od 1. listopadu 2008 do zaplacení, z částky 121.678,- Kč od 31. května 2009 do zaplacení, a z částky 53.363,- Kč od 16. července 2009 do zaplacení, a to ročně ve výši repo sazby stanovené Českou národní bankou, platné vždy k prvnímu dni příslušného kalendářního pololetí, ve kterém trvalo, trvá a bude trvat prodlení žalovaných, zvýšené o 7 procentních bodů (výrok pod bodem I), a rozhodl o nákladech řízení (výrok pod bodem II).

Soud prvního stupně zjistil, že dne 31. prosince 2005 došlo na silnici číslo I./22 ve směru Vráž - Klatovy k dopravní nehodě, při níž nákladní automobil tov. zn. Škoda Pick-up po projetí pravotočivé zatáčky vjel na rozbředlý sníh, dostal smyk a havaroval mimo vozovku, kde se převrátil na střechu. Při nehodě došlo k těžkému zranění spolujezdce K. Š., který utrpěl mnohočetné zlomeniny krční páteře a žeber, přerušeni krční míchy, traumatické krváčení a další poranění. Podle trestního příkazu Okresního soudu v Klatovech ze dne 25. května 2006, č. j. 1 T 91/2006, který nabyl právní moci dne 18. července 2006, nehodu zavinil nepřizpůsobením rychlosti jízdy stavu vozovky řidič vozidla P. V., jako zaměstnanec první žalované. Vlastníkem vozidla byl druhý žalovaný, první žalovaná měla vozidlo pronajato na dobu neurčitou. K vozidlu nebylo sjednáno pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla. Žalobkyně vynaložila celkem částku 2.569.911,20 Kč, z toho náklady na delegační poplatek delegované pojišťovně 4.096,- Kč a 12.612,- Kč, náklady na právní zastoupení v době mimosoudního uplatnění nároku poškozeným 42.935,- Kč a plnění poskytnuté poškozenému z garančního fondu sestávající ze zálohového bolestného ve výši 820.800,- Kč, náhrady za ztížení společenského uplatnění ve výši 1.080.000,- Kč, znalečného ve výši 700,- Kč a 1.000,- Kč, náhrady hotových výdajů poškozeného ve výši 8.420,- Kč, náhrady za ušlý výdělek za dobu pracovní neschopnosti ve výši 40.956,- Kč, zálohy na náhradu nákladů na výpomoc a ošetřování poškozeného do 30. listopadu 2007 ve výši 158.700,- Kč, úhrady nákladů v přímé souvislosti se způsobenou újmou na zdraví ve výši 22.993,- Kč, náhrady ušlého výdělku za dobu po skončení pracovní neschopnosti do 31. prosince 2008 ve výši 126.114,- Kč, náhrady hotových výdajů v souvislosti se zastupováním poškozeného při uplatňování nároku vůči žalobkyni ve výši 68.544,- Kč, náhrady nákladů na léky ve výši 7.000,- Kč, náhrady ušlého výdělku za dobu pracovní neschopnosti od 31. ledna 2008 do 31. prosince 2008 ve výši 121.678,- Kč a náhrady nákladů na soustavnou péči poskytovanou poškozenému od 1. prosince 2007 do 30. září 2007 ve výši 53.363,- Kč.

Soud prvního stupně dovodil, že odpovědnost první žalované za škodu způsobenou poškozenému vyplývá z ustanovení § 427 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 420 odst. 2 občanského zákoníku (dále jen „obč. zák.“), neboť první žalovaná byla v době dopravní nehody provozovatelem vozidla. Žalobkyně poskytla z garančního fondu poškozenému plnění za škodu způsobenou provozem motorového vozidla, za kterou odpovídá osoba bez pojištění odpovědnosti, a samotnou výplatu plnění vznikl žalované přímý nárok vyplývající z ustanovení § 24 odst. 8 zákona č. [168/1999](#) Sb. vůči oběma žalovaným jako solidárně zavázaným dlužníkům, a to na náhradu toho, co plnila za prvního žalovaného poškozenému, včetně nákladů na jinou osobu pověřenou vyřízením případu (na delegovanou pojišťovnu). Skutečnosti, jejichž uplatněním žalovaní v rámci své procesní obrany zpochybňovali důvodnost a výši plnění poskytnutého z garančního fondu, tj. spoluzavinění poškozeného, který podle tvrzení žalovaných nebyl připoután bezpečnostními pásy, a opodstatnění některých z dílčích plnění co do jejich důvodu či výše, soud prvního stupně vyhodnotil jako právně nevýznamné. Podle jeho názoru je rozhodné, že žalobkyně poskytla plnění z garančního fondu, neboť tato skutečnost zakládá její nárok na náhradu. Nadto soud prvního stupně konstatoval, že podle záznamu o dopravní nehodě byly bezpečnostní pásy osobami ve vozidle použity (důkazy navržené k této otázce žalovanými provést odmítl) a oprávněnost a účelnost plateb z garančního fondu byla dostatečně prokázána. Uzavřel, že v prodlení se splněním své platební povinnosti jsou žalovaní od 1. listopadu 2008, jestliže neplnili ani k výzvě žalobkyně ze dne 10. října 2008.

K odvolání žalovaných Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 5. října 2010, č. j. 19 Co 1886/2010-203, rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o věci samé co do částky 2.569.911,20 Kč se zákonnými úroky z prodlení z částky 2.394.870,20 Kč od 10. března 2010 do zaplacení, z částky 121.678,- Kč od 10. března 2010 do zaplacení a z částky 53.363,- Kč od 10. března 2010 do zaplacení potvrdil (odstavec 1) a ve zbývajících částech rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o věci samé změnil tak, že uložil první žalované zaplatit žalobci zákonné úroky z prodlení z částky 2.394.870,20 Kč od 1. listopadu 2008 do 9. března 2010, z částky 121.678,- Kč od 9. června 2009 do 9. března 2010 a z částky 53.363,- Kč od 16. července 2009 do 9. března 2010 (odstavce 2 a 3), a zamítl žalobu proti první žalované stran úroků z prodlení z částky 121.678,- Kč od 31. května 2009 do 8. června 2009 a proti druhému žalovanému stran úroků z prodlení z částky 2.394.870,20 Kč od 1. listopadu 2008 do 9. března 2010, z částky 121.678,- Kč od 31. května 2009 do 9. března 2010 a z částky 53.363,- Kč od 16. července 2009 do 9. března 2010 (odstavce 2 a 4). Dále odvolací soud rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů (odstavec 5).

Odvolací soud vyšel ze skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně a ztotožnil se též s jeho právním posouzením. Zdůraznil, že žalobkyně poskytla poškozenému s ohledem na případné jeho spoluzavinění pouze zálohová plnění na náhradu škody na zdraví, přičemž poškozený po ní žalobou projednávanou u Obvodního soudu pro Prahu 5 požaduje další plnění. Na základě toho uzavřel, že v tomto řízení se soud otázkou případného spoluzavinění poškozeného zabývat nemůže, neboť jeho předmětem je regresní nárok žalobkyně z titulu vyplacení zálohového plnění a další nároky jsou předmětem jiného soudního řízení, kde bude otázka případného spoluzavinění poškozeného teprve řešena. Žalovaná částka tedy nepředstavuje úplnou likvidaci pojistné události, nýbrž jde pouze o částečné zálohové plnění poškozenému. Odvolací soud dovodil, že výše regresního nároku byla žalobkyní v řízení řádně „doložena“. Jako důvodně vyplacenou posoudil i náhradu nákladů právní zástupkyně poškozeného ve výši 68.544,- Kč, neboť žalobkyně „doložila“, že právní zástupkyně výši nákladů za zastupování poškozeného při uplatnění nároku u žalobkyně řádně vyúčtovala v souladu s advokátním tarifem a že jí tato částka byla zaplacena. Námitku promlčení uplatněnou druhým žalovaným shledal odvolací soud nedůvodnou. Rozdílně od soudu prvního stupně vyhodnotil pouze počátek prodlení obou žalovaných a z toho vyplývající nárok žalobkyně na zákonné úroky z prodlení.

Rozsudek odvolacího soudu výslovně ve všech výrocích, podle obsahu však toliko ve výrocích ve věci samé, jimiž bylo žalobě vyhověno (proti potvrzujícímu výroku v 1. odstavci a proti měnícímu výroku v odstavcích 2 a 3), napadli žalovaní společným dovoláním, jehož přípustnost opřeli o ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), avšak, ač zastoupeni advokátem, otázku zásadního právního významu zakládající přípustnost dovolání výslovně nevymezili. Dovolání odůvodnili tím, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci, a uplatnili tak dovolací důvod stanovený v § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.

Dovolatelé brojí proti právním závěrům odvolacího soudu, že pouhou výplatou plnění z garančního fondu vzniká žalobkyni regresní nárok ve výši vyplacených částek a že soud se v tomto řízení otázkou případného spoluzavinění poškozeného zabývat nemůže. Podle jejich přesvědčení regresní nárok vzniká pouze tehdy, bylo-li z garančního fondu plněno důvodně, tj. byla-li poškozenému hrazena škoda. K tomu pak je třeba zkoumat i to, zda si poškozený nezpůsobil újmu sám či zda tu není alespoň jeho spoluzavinění.

Dovolatelé zpochybnili též závěr, že plnění poskytnuté poškozenému bylo pouze zálohou, zohledňující případné jeho spoluzavinění. Argumentovali, že soud zde vycházel pouze z tvrzení žalobkyně a objektivně takový závěr nemohl učinit, není-li určena míra spoluodpovědnosti poškozeného.

Ohledně priznání částky 68.544,- Kč za právní zastoupení poškozeného dovolatelé namítli neprokázání úhrady této částky poškozeným jeho právní zástupkyní, jinak odkázali na své námitky z

odvolacího řízení.

Dovolatelé navrhli, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalobkyně ve svém vyjádření navrhla, aby dovolání bylo odmítnuto jako nepřijatelné, neboť nejsou splněny předpoklady stanovené v § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Má za to, že dovolatelé svými námitkami nezpochybnují právní posouzení, nýbrž správnost skutkových zjištění a skutkových závěrů, a je přesvědčena, že odvolací soud řešil právní otázky v souladu s judikaturou dovolacího soudu.

Se zřetelem k době vydání rozsudku odvolacího soudu se uplatní pro dovolací řízení - v souladu s bodem 7. článku I., části první, přechodných ustanovení zákona č. [404/2012](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony - občanský soudní řád ve znění účinném do 31. prosince 2012.

Po zjištění, že dovolání bylo podáno ve lhůtě stanovené v § 240 odst. 1 o. s. ř. při splnění podmínky povinného zastoupení (§ 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.), se Nejvyšší soud zabýval nejdříve otázkou, zda je dovolání v této věci přípustné.

V první řadě bylo třeba zkoumat tzv. subjektivní přípustnost dovolání. K podání dovolání je subjektivně oprávněn pouze ten účastník, v jehož poměrech rozhodnutím odvolacího soudu nastala újma odstranitelná tím, že dovolací soud toto rozhodnutí zruší (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. října 1997, sp. zn. 2 Cdon 1363/96, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 3, ročník 1998, pod číslem 28). Výrok v odstavcích 2 a 3 odvolacího soudu ukládající povinnost k zaplacení úroků z prodlení tam uvedených toliko první žalované se poměrů druhého žalovaného nikterak nedotýká a nepřivodil tedy v jeho poměrech újmu, jež by mohla být odstraněna rozhodnutím dovolacího soudu. Pokud proto též druhý žalovaný napadl rozsudek odvolacího soudu v této části, je jeho dovolání v této části podáno neoprávněnou osobou a tedy subjektivně nepřijatelné.

Nejvyšší soud proto dovolání v této části podle ustanovení § 243b odst. 5 věty první ve spojení s § 218 písm. b) o. s. ř. odmítl.

Ve zbývající části dovolání subjektivně přípustné je (bylo podáno oprávněnými osobami ve smyslu shora vyloženém), Nejvyšší soud proto posuzoval, zda je přípustné též objektivně. Dovoláním lze totiž napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

Výrok v odstavci 1 rozsudku odvolacího soudu je výrokem potvrzujícím. Též přisuzující výrok obsažený v jeho odstavcích 2 a 3 přes jeho formulaci není obsahově (věcně) výrokem měnícím, nýbrž výrokem potvrzujícím, neboť ukládá první žalované zaplatit totéž, co jí bylo uloženo zaplatit (leč společně a nerozdílně s druhým žalovaným) též rozsudkem soudu prvního stupně. Protože nejsou splněny předpoklady přípustnosti dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. (rozhodnutí soudu prvního stupně nepředcházelo rozhodnutí, jímž by tento soud rozhodl jinak a jež by bylo zrušeno odvolacím soudem), může být dovolání přípustné jen při splnění předpokladů stanovených v § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. (zrušeném nálezem Ústavního soudu ze dne 21. února 2012, sp. zn. Pl. ÚS 29/11, ke dni 31. prosince 2012), tj. dospěje-li dovolací soud k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

Rozhodnutí odvolacího soudu má ve věci samé po právní stránce zásadní význam ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je soudy rozhodována rozdílně, nebo má-li být

dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak; k okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle § 241a odst. 2 písm. a) a § 241a odst. 3 o. s. ř. se nepřihlíží (§ 237 odst. 3 o. s. ř.).

Dovolací soud je při přezkoumání rozhodnutí odvolacího soudu zásadně vázán uplatněnými dovolacími důvody, včetně toho, jak je dovolatelé obsahově vymezili (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), proto při zkoumání, zda napadené rozhodnutí má ve smyslu ustanovení § 237 odst. 3 o. s. ř. ve věci samé po právní stránce zásadní význam, může posuzovat jen takové právní otázky, které dovolatelé v dovolání označili, případně jejichž řešení zpochybnili (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. června 2004, sp. zn. 21 Cdo 541/2004, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 7, ročník 2004, pod číslem 132).

Rozhodnutí odvolacího soudu v dovoláním napadených výrocích o věci samé Nejvyšší soud shledává ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. právně významným, a potud má dovolání za přípustné, v otázce, zda má Česká kancelář pojistitelů (dále též jen „Kancelář“) nárok na náhradu poskytnutého plnění podle ustanovení § 24 odstavec 8 věty první zákona č. [168/1999](#) Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění účinném do 31. března 2006 (dále jen „zákon č. [168/1999](#) Sb.“), jen v tom rozsahu, v němž je poskytla po právu, tj. zejména zda je poškozenému poskytla v rozsahu jeho nároku na náhradu škody, a jestli tudíž v řízení, v němž je tento postěžní nárok uplatněn, soud v případě pochybností zkoumá, zda bylo plnění poškozenému poskytnuto důvodně, neboť tato otázka dosud nebyla, alespoň ne explicitně, v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu vyřešena.

Podle ustanovení § 427 obč. zák. fyzické a právnické osoby provozující dopravu odpovídají za škodu vyvolanou zvláštní povahou tohoto provozu (odstavec 1). Stejně odpovídá i jiný provozovatel motorového vozidla, motorového plavidla, jakož i provozovatel letadla (odstavec 2).

Podle ustanovení § 441 obč. zák. byla-li škoda způsobena také zaviněním poškozeného, nese škodu poměrně; byla-li škoda způsobena výlučně jeho zaviněním, nese ji sám.

Podle ustanovení § 6 zákona č. [168/1999](#) Sb. pojištění odpovědnosti se vztahuje na každou osobu, která odpovídá za škodu způsobenou provozem vozidla uvedeného v pojistné smlouvě (odstavec 1). Nestanoví-li tento zákon jinak, má pojištěný nárok, aby pojistitel za něho nahradil v rozsahu a ve výši podle zvláštního právního předpisu (tj. podle § 442 a násl. obč. zák.) poškozeným uplatněné a prokázané nároky na náhradu a) škody na zdraví nebo usmrcením, b) škody vzniklé poškozením, zničením nebo ztrátou věci, jakož i škody vzniklé odcizením věci, pozbyla-li fyzická osoba schopnost ji opatrovat (dále jen "věcná škoda"), c) škody, která má povahu ušlého zisku, d) účelně vynaložených nákladů spojených s právním zastoupením při uplatňování nároků podle písmen a) až c), v souvislosti se škodou podle písmene b) nebo c) však jen v případě marného uplynutí lhůty podle § 9 odst. 3 nebo neoprávněného odmítnutí nebo neoprávněného krácení pojistného plnění pojistitelem, pokud ke škodné události, ze které tato škoda vznikla a za kterou pojištěný odpovídá, došlo v době trvání pojištění odpovědnosti (odstavec 2, věta první a druhá).

Podle ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. [168/1999](#) Sb. poškozený má právo uplatnit svůj nárok na plnění podle § 6 u příslušného pojistitele nebo u Kanceláře, jedná-li se o nárok na plnění z garančního fondu podle § 24.

Podle ustanovení § 24 zákona č. [168/1999](#) Sb. Kancelář poskytuje z garančního fondu poškozenému ... b) plnění za škodu způsobenou provozem vozidla, za kterou odpovídá osoba bez pojištění odpovědnosti ... (odstavec 2). Poškozený má právo uplatnit nárok na plnění podle odstavce 2 písm. a) až e) proti Kanceláři za stejných podmínek, za nichž by mohl uplatnit nárok na plnění proti pojistiteli (§ 9) [odstavec 3, věta první]. Kancelář poskytuje poškozenému plnění podle odstavce 2 za stejných podmínek, jako poskytuje pojistné plnění pojistitel (§ 6 odst. 2 a 3, § 7 až 10) [odstavec 5, věta první].

Výplatou plnění z garančního fondu vzniká Kanceláři nárok vůči tomu, kdo odpovídá za škodu podle odstavce 2 písm. a) a b), na náhradu toho, co za něho plnila včetně nákladů na jinou osobu pověřenou Kanceláří vyřízením případu a poskytnutím plnění poškozenému nebo uplatněním nároku (odstavec 8, věta první).

Z ustanovení § 6 odst. 2 a § 24 odst. 2 a odst. 5 věty první zákona č. [168/1999](#) Sb. vyplývá, že Kancelář poskytuje z garančního fondu poškozenému plnění za škodu způsobenou provozem motorového vozidla pouze v tom rozsahu a výši, v nichž ji poškozený prokázal a v nichž za ni podle ustanovení § 442 a násl. obč. zák. odpovídá osoba bez pojištění odpovědnosti. Jen takové plnění je proto plněním za toho, kdo odpovídá za škodu, a jen za takovéto plnění vzniká Kanceláři nárok na náhradu (vedle nákladů na delegovanou pojišťovnu). Není tedy pro závěr o vzniku a výši postižního nároku Kanceláře postačující samotné zjištění, že Kancelář poskytla poškozenému plnění. V případech pochybností o tom, zda bylo takové plnění poskytnuto opodstatněně, tj. především v případech pochybnosti, zda osoba bez pojištění odpovědnosti za škodu vůbec odpovídá a jaký je rozsah této odpovědnosti, je tedy soud nejen oprávněn, nýbrž též povinen (v mezích procesních pravidel, v nichž se promítá projednávací zásada) zkoumat, zda a v jaké výši vznikla poškozenému škoda a zda a v jakém rozsahu za tuto škodu odpovídá osoba bez pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla.

I u odpovědnosti za škodu způsobenou provozem dopravních prostředků se uplatní ustanovení § 441 obč. zák., podle něhož byla-li škoda způsobena také zaviněním poškozeného, nese škodu poměrně, a byla-li škoda způsobena výlučně jeho zaviněním, nese ji sám [srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. května 2003, sp. zn. 25 Cdo 43/2002, uveřejněný pod číslem 15/2004 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. března 2008, sp. zn. 25 Cdo 1127/2007, uveřejněné v Souboru civilních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, C. H. Beck (dále též jen „Soubor“), pod číslem C 5808]. Vyjde-li tedy ve sporu o uspokojení postižního nároku Kanceláře najevo pochybnost, zda škoda, na jejíž náhradu Kancelář poškozenému poskytla plnění, nebyla způsobena také zaviněním poškozeného, soud si tuto otázku, jež je pro jeho rozhodnutí otázkou předběžnou (prejudiciální), nejenže může, nýbrž musí vyřešit, má-li rozhodnout ve věci [srov. možnost přerušit za určitých předpokladů řízení podle § 109 odst. 2 písm. c) o. s. ř.], ledaže by o takové otázce bylo již vydáno příslušným orgánem rozhodnutí (srov. § 135 odst. 2 o. s. ř.). Bez vyřešení této otázky totiž, jak správně argumentují dovolatelé, nemůže posoudit existenci a rozsah odpovědnosti za škodu osoby bez pojištění a tedy ani vznik a výši postižního nároku. V této souvislosti Nejvyšší soud pro úplnost (v zájmu hospodárnosti dalšího řízení) upozorňuje též na závěry, které vyslovil např. v rozsudku ze dne 28. listopadu 2000, sp. zn. 25 Cdo 562/99, uveřejněném v časopise Soudní judikatura č. 2, ročník 2001, pod číslem 22, a v usnesení ze dne 12. listopadu 2008, sp. zn. 25 Cdo 1338/2006, uveřejněném v časopise Soudní judikatura č. 11, ročník 2009, pod číslem 162. Závěry přijaté Nejvyšším soudem v souzené věci navazují na jeho dosavadní judikaturu. Nejvyšší soud totiž již v rozsudku ze dne 25. května 2011, sp. zn. 23 Cdo 4849/2009 (jenž je, stejně jako ostatní jeho rozhodnutí zde citovaná, veřejnosti k dispozici na webových stránkách Nejvyššího soudu), vydaném ve sporu o zaplacení postižního nároku Kanceláře, dovedl, že rozhodnutí odvolacího soudu je v rozporu s hmotným právem, jestliže soud neposuzoval míru účasti provozovatelů obou účastníků provozu při střetu podle ustanovení § 431 obč. zák.

Zbývá dodat, že na těchto závěrech nemůže ničeho změnit ani argumentace odvolacího soudu, podle níž žalobkyně poskytla poškozenému s ohledem na případné jeho spoluzavinění pouze zálohová plnění. Napadeným rozhodnutím nebyla žalovaným uložena povinnost zaplatit zálohu na uspokojení postižního nároku, nýbrž povinnost tento nárok uspokojit (zaplatit). Pak mají dovolatelé pravdu též v tom, že i v případě posouzení plateb Kanceláře jako zálohových by se soud neobešel bez vyřešení otázky rozsahu odpovědnosti za škodu osoby bez pojištění a tedy též bez vyřešení případného spoluzavinění poškozeného. Jak jinak by mohl soud učinit závěr o tom, že mají žalovaní zaplatit právě

tuto částku a nikoliv částku menší či vyšší. Totéž by platilo i v případě, že by se nejednalo o plnění zálohové, nýbrž o plnění dílčí (přesněji řečeno o plnění částečné, srov. § 566 obč. zák.), jež odvolací soud též zmiňuje, byť je nesprávně spojuje se zálohou.

Chybná je ostatně sama konstrukce založená na pojetí plnění Kanceláře poškozenému jako plnění zálohového. Postižní nárok je zákonem č. [168/1999](#) Sb. definován jako nárok Kanceláře vůči tomu, kdo odpovídá za škodu, na náhradu toho, co za něho na tuto škodu, poškozeným uplatněnou a též prokázanou, plnila, tedy co za něho definitivně, nikoliv tedy jen zálohově, zaplatila. Pokud by tedy Kancelář poskytla poškozenému platby toliko zálohové, podléhající dodatečnému zúčtování, pak by jí bez zřetele na důvod takového postupu postižní nárok vůbec nevznikl.

Nezbývá tedy než uzavřít, že dovolací důvod stanovený v § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. byl uplatněn opodstatněně.

Námítkou vztahující se k částce 68.544,- Kč za právní zastoupení poškozeného se Nejvyšší soud zabývat nemohl, neboť postrádá obsahové vymezení uplatněného dovolacího důvodu. Již v usnesení ze dne 29. dubna 2010, sp. zn. 29 Cdo 4405/2008, uveřejněném pod číslem 30/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, dovodil, že pouhý odkaz na jiná podání učiněná v průběhu řízení před soudy nižších stupňů nesplňuje požadavek vyplývající z ustanovení § 241a odst. 1 o. s. ř., tj. aby v dovolání bylo uvedeno, z jakých důvodů se rozhodnutí napadá; podání předcházející vydání (vyhlášení) rozhodnutí odvolacího soudu totiž z povahy věci nemohou reagovat na závěry, na nichž následně odvolací soud založil své rozhodnutí. Samotným tvrzením pak, že určitá skutečnost nebyla prokázána, by mohl být uplatněn toliko dovolací důvod stanovený v § 241a odst. 3 o. s. ř., jehož prostřednictvím lze namítat, že rozhodnutí vychází ze skutkových zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování. Z toho důvodu, jak je v citovaném stanovění výslovně uvedeno, lze však dovolání podat pouze je-li dovolání přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) a b), popřípadě podle obdobného užití těchto ustanovení (§ 238 a § 238a).

Protože rozhodnutí odvolacího soudu v dovoláním napadených výrocích ve věci samé není ze shora uvedených důvodů správné, Nejvyšší soud je, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), podle ustanovení § 243b odst. 2, části věty za středníkem, o. s. ř. zrušil, včetně závislého výroku o nákladech odvolacího řízení [§ 242 odst. 2 písm. b) o. s. ř.]. Protože tyto důvody platí i na rozhodnutí soudu prvního stupně v příslušné části jeho výroku o věci samé (tedy vyjma rozhodnutí o úrocích z prodlení, ohledně nichž odvolací soud v dovoláním nenapadených odstavcích 2 a 4 svého výroku žalobu zamítl), Nejvyšší soud podle ustanovení § 243b odst. 3 věty druhé o. s. ř. zrušil v tomto rozsahu a v závislém výroku o nákladech řízení též toto rozhodnutí a věc v tomto rozsahu vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Domácí násilí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Nahlížení do spisu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náklady exekuce \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Územní samospráva](#)
- [Zákonný soudce \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Přebírání důkazů z trestního řízení před správními soudy](#)
- [Tarifní hodnota](#)
- [Nepoložení předběžné otázky Soudnímu dvoru EU](#)
- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)